

Indult BETSBÖL Szombaton 19. Május. 1787.

A' Nagy József' Birodalmából.

Azon alázatos ritka-példájú jószívűséget, (Gallia tziából írják) mellyel N. JOSEF minden jobbágyaihoz viseltetik, és a' mellyszerént maga tulajdon kezeivel minden instáló leveleinket el-fzedte, és kinek kinek szóval el-mondott ügyét-is, minden unalom nélkül meg-halgatta, ki-nem lehet mondani. Midőn Bilitzből véletlenül Madovitzba érkezvén a' kotsiból ki-szállott volna, leg-ottan edgy Baravitzi nevű Kapitány ötlék szeme eleibe: Mit tsinál Kapitány Uram itt? szólla a' Monárkha néki; hiszem Kapitány Uram Magyar Országhoz tartozik? szolgálásban vagyok itten Felséges Uram, felel a' Kapitány. Nő jól van, hát hól az én szállásom? El-vezeté ő Felségét a' Kapitány edgy lakoshoz, ki mingyárt a' Mo-

nárkhának edgy, úti követőinek pedig 2 szobát üresítvén, még az nap gazdag ajándékokat osztá ki, és fok instántziákat szede-bé. A' Kapitány-is bizonyos dolga végett instálni akarván, minthogy instáló levele kézzen nem vala, meg-engedte a' Monárkha, hogy az Instántziáját utánna küldje. A' házi gazdának 100, edgy Lengyel Nemes embernek pedig, ki szálláson lévén ott, ki költözött, és szállását által-engedte, 85 arannyokat ajándékoza ő Felsege, és innen más helységek nézésére indulván, azt tartják közönségesen, hogy ezen hónapnak elején bizonyoson Kerfonésus felé indult, és a' Lembergi Orosz Seminárium V. Direktorat-is *Nutzitzki* Urat, ki a' Tataroknak mind nyelveket, mind természeteket és szokásokat jól esméri, el-vitte magával. Ezen úttyában a' F. Monárkha, Fő-Hadi-Vezér *Lasci* Urhoz írt tulajdon levele szerént, állandó fris egészségben vala kulomben mind eddig, hanem most izemeire nézve érezvén gyengeségét, Professor *Barth* Úr által, ki az ő Felsege izeme' orvosa, nem régiben orvoiságot vitete magának. — A' Kerfonésusból leg-közelebb Bétsbe érkezett levelek szerént, véghetetlen készületek vagnak Kerfonésusban, hogy *II-dik Katharinát* a' maga kedves vendégeivel edgyütt illendő-képpen fogadhasák. Majd minden nap újjabb újjabb *Mutzka* Regementek érkeznek-meg, hogy *Otsakovhoz* nem meiszze, hól véghetetlen török tábor fekszik, edgy hadilineát huzhafsának, — és még-is itt a' mi Politikusaink edgy tsep vérontást sem reméllenek. — E' szerént a' Levél szerént, a' minden felől Kerfonésusba gyült idegen nép fokaságának száma 250 ezerre mégyen, a' körül fekvő véghetetlen hadi-népet ide nem számlálván; tsak gondolhatni, de ki-nem írhatni az itten lévő fokaságot. — Mioltától fogva a' N. Magyar

gyar Testörző vitézek' serege fel-állítottatott, és fegyveres kézzel a' F. Királyi ajtók küszöbeiben áll; soha még azolta ezen seregnék Mustrája nem vólt, hanem a' múlt kedden, ú. m. ezen hónapnak 15-dikén. Dél-előtti 9 órakor az egész Tifzti-sereg minden hozzá tartozóival edgyütt a' leg-pompásabb gála köntösben paripán hadi-rendet álván, minek-utánna Fő-Hadi-Vezér G. *Karamelli* Úrtól mind a' 3 for edgyről edgyig meg-tekintetett vólna, a' Gárda törvényét felolvasák, a' Királyhoz való hívséget petsétlő hitet le-tevék, és a' K. Hadi-Kommisárius, és a' már nevezett Fő-Vezér előtt edgyenként elé-menének: 21-dikén ezen hónapnak a' Lengyel Testörzők' mustrája lészzen, és ennekutánna minden esztendőben fog-tartatni. Ha a' Magyar Gárda minden héten 7-szer állana-ki gálában, 7-szer lenne minden héten a' Bétsieknek mit nézni; mert az ezen Mustrán meg-jelent Dáma fokaságot — én nem tudom ki-tudná le-írni. — A' Szent-Mártoni el törölt Fő-Apáturságnak külömb külömb-féle jó óh!! borai Júniusnak 4, 8, 11, 14, és 18-dik napjain kotyavetye által fognak eladatni. Kiknek gyomrok a' Duna 's más vizet nem szenvedheti, itt jó penzért szív-vidámitóra, és jó nyelv-mesterre találhatnak. —

Külső Országi Tudósítások.

A' múlt hónapnak 25-dikén költ Párisi levelek azt írják: „Most tudjuk már azokat az ellenkező kívánságokat, mellyeket a' Muszka Birodalom a' Török ellen tévén, olly nagy lármát, és hadi-készületeket okoztanak; és ezek következendő 6 tikkelyből állanak: 1) Hogy Török Ország a' Georgiai lakosokat a' Muszka Birodalomtól függőknek, és valóságos Muszka jobbágyoknak lenni esmerje. 2) Hogy a' Tö-

a' Török magát le-kötelezze a' Lesgiai és Abbaszfziai Tatárokkal való ellenségeskedésnek véget vetni. 3) Hogy a' Török azokról az ellenkezésekről, mellyek az Oszakovi és a' Kinburgi Mufzka Gubernium között a' só eránt vagynak, le-mondjon. 4) Hogy a' Török Ministérium a' Várnába küldendő Mufzka Konsúlnak ellene ne áljon. 5) Hogy a' Török adja okát azon szörnyű hadi-készületeinek; mellyeket most mind a' tengeren, mind a' szárazon tselekedett. 6) Hogy a' Török Ministérium azokról a' nyomattatásokról, Molduvában és Oláh Országban, mellyeket az oda való Hospodároknak szüntelen való változásokkal tett, mondjon-le, és mind azoknak vessen véget. — Ezekre a' Párisi — mit mondok? a' Konstantzinápolyi Udvar így felelt: „Georgia a' Török birodalomnak mindég adó fizetője volt, és örökké hatalmától függött, és mindenektől annak esmertetvén, soha még éddig kérdésbe se jött, hogy leg-kisfebben függhessen a' Mufzka Birodalomtól; és ez a' *Kajnárdgei* békeség punktumainak 23-dik cikkellye szerént-is megerősített, és hogy a' Mufzka Birodalomtól valaha függjön, szó se volt rólla. 2) A' Török Ministérium a' Lesgiai és Abbaszfziai Tatárokat már edgynehány-szor a' maga hatalmától nem függőknek nyilván kimondotta, és ezekre nézve csak neutrálisita; az az: edgyik részhez se kötelezett. 3) Az Oszakovi, és Kinburgi Guberniumok között lévő ellenkezés, nem olly nagy História, hogy annak el-igazítására a' Ministérium volna szükséges; ezt a' Török Kantzellárián lévő alább-való tisztekkal edgyütt a' Mufzka Tolmáts igen könnyen el-igazíthattya. 4) A' Török Udvar nem láthattya által az okát, miért kívánna a' Mufzka Udvar Várnába Konsúlt tartani, holott itt sem a' kereskedés dolga, sem más azt szükségesnek nem tar-

tya.

tya, és ugyan azért a' Muzzka Udvarr arról barátságosan tudósította, nem pedig erőszakkal állott ellene az oda küldendő Konsúlnak, ki-még eddig mindenüve, a' hová tsak szükséges volt Konsúlokat állítani a' Muzzka Udvarnak meg-engedte. Hogy pedig most ez Zenebonát okozott, annak nem a' Török Udvar, hanem a' föld-népe az oka; kik a' Konsúl' oda menetelét nem tudják jóra magyarázni. 5) Tsalhatatlan igaz, hogy a' Török Birodalom magát mind a' Tengeren, mind a' szárazon hadra készítette, s készíti; de ez különben nem lehet mind addig, valámíg az ő szomszédjait-is ugyan arra készülni szemléli. 6) A' mi pedig a' Molduai és Oláh Országi Hospodárok' változása által esett és eső dolgokat illeti, azok mindenkor a' környül-állásoktól úgy függenek, hogy azoknak úgy kelletik esni. —

Elegyes Tudósítások.

A' Bétsi közönséges Betegek' házában edgy 12 esztendőös terhes Leány-afszonyka találtatik, ki még a' 12 esztendőt-is egészszén bé-nem töltötte; azért igen szorgalmatos Orvosi vigyázat alatt tartatik. — A' Gallitziaiak számára a' Hajókazás-directionnak vigyázattya alatt *Brixner* Ur által 39 hajókázáshoz tartozó út-mutató levelek mettzetnek, Fiumában és Triestben-is a' nevedékeny ifjak a' hajózás-mesterségre szorgalmatosan taníttatnak; van hát reménységünk a' meszszebbi Tengeri útakhoz-is idővel. — Az Aradról jött levelek ezt írják: „Már edgy darab időtől fogva ezen egész környület, a' tolvajok miatt, kik nem tsak lopnak és fosztanak, hanem kegyetlenül ölnek-is, szörnyű félelnek között vagyon. — Német Országban Bodmanban edgy vadászást szerető Úr, a' fok szélveszes esőzések miatt, edgynehány napokig

gik edgy paraszt aszszonynak Kunyhójába szorúlt va-
la-bé. Az alatt az idő alatt az aszszony vaját akar-
ván tsinálni, láttya az idegen vadász, hogy sót,
edgynehány tsep vizet, és három darabotska kenyere-
ret vett a' tejbe, és bizonyos érthetetlen szókat mor-
mor magában. A' vadász mind ezeket látván, és
halván, minekutánna a' tzeremonia végbe ment vól-
na, okát kérdi a' tapasztalt dolognak. Kezdi az
aszszony beszélni: Az én tejem már gyakran meg-
kékülvén, sem túrótt sem vaját nem akart adni; (e'
gyakran meg-esik, ha a' tehének bizonyos fűvet ész-
nek, vagy nyavallyáfok) gondolkozni kezdem, Uram
Isten mi dolog ez? A' szomszéd aszszonyom, ki edgy
leg-okofabb aszszony itt köztünk, azt mondja, hogy
bizonyoson meg-boszorkányozták: bé-mengyek edgy
Franciskánuskoz H—ban; elé beszéllem a' dolgot, és
ez-is azt mondá, hogy bizonyoson boszorkányság.
Minthogy pedig ezek az Urak minyájan tudnak ördö-
göket és boszorkányokat üzni, nékem-is leg-ottan
meg-igéré, hogy szolgál, és ezt a' következő Re-
ceptet adá nékem. — Elé veve edgy motskos pappi-
rofsat a' kebeléből, mellyen e' vala írva: *Tégy a'
tejbe, vagy téjfelbe midön küpülöd, szentelt vizet,
három Király sót, és 3 darabotska kenyeret, és
így imádkozzál: En Kényszeríttelek benneteket min-
den pokolbéli lelkek, minden boszorkányok és go-
nofsok, a' szent Háromságra, az Atyára, Fiúra,
és Szent Lélekre; a' leg-bóldogabb Szüzre Máriára,
és a' véghetetlen fokaságú Mennyei Szentek' társasá-
gára, hogy az én tejemet (vajamat) ez által a' min-
denható szentelt viz által, a' 3 szent Királyoknak nap-
jok által, kik a' gyereket *Kristust* meg-látogották; a'
szentelt só, és a' — — kenyér által, mingyárt el-
hadgyátok, és nékem semmi kárt ne okozzatok; a*

mi Urunk Jézus Kristus nevében, ki él és uralkodik mind örökkön örökké. *Amen.* — Ezen Recept a' paraszt afzszonynak csak 3 forint kéz pénzben, és edgy jól meg-füstölt Sonkában (disznó-láb) kerüle; de veszi-is hasznát, mert azolta a' Boszorkányok közel fe mehetnek tehenéhez. — *Bóldog Isten! tégy okulárt a' bolondok' orrára, hogy láthassanak már valahára.* — Edgy méltán szomorú történet, ha az utóbbi Lengyel Országi Leveleknek híhetnénk. Azt írják innen, hogy Hertzeg *Naszszau, Khotzim* várát kénlelvén, a' vigyázó katonától észre-véttetett, és edgy lövés által leg-ottan életétől meg-fosztatott. Szomorú eset volna ez, hogy edgy Férjfi, ki az egész világnak kereftül utazó terhét meg-győzte, a' Gibráltár vára tüzéből ki-szabadult, edgy alávaló fanyelű Jantsárnak fegyvere által veszne-el! — Ezen dolgot, noha a' német levelekben-is lehet olvasni, én nem hiszem. — A' Brüszzeli levelek szerént A. Belgiumban közönséges ellenkezés támadott és valamelly újjítáfokat és jobbítáfokat a' Felséges Monárkha tett, vagy tenni kívánt, ha csak azok leg-kissebb részben-is az ő Törvényeik, szokásaik, vagy hajdani rendelkezéseik ellen lenni látszottanak, azok ellen a' Brabantziai Státus magát ellene fzegezte; edgy szível és szájjal protestáltak azok ellen. Bizonyos különös személlyek a' magok tulajdon szabadságokat és jufsokat kérik: edgy szóval a' nemesség a' köz néppel edgyet értvén, a' magok tudósító, és edgyfersmind instáló leveleket a' Fő-Kormányozó Hertzegnek beküldötték, mellynek rövid értelme csak ez: „Kegyelmes Hertzeg és Hertzegné! Az elkezdett újjítáfok ellen instáló és szóló Leveleinkre már régtől fogva várjuk a' választ, hogy a' mi belső állapotunkat azok szerént rendeljük; de mivel minden instán-

tziánk

tziánk válasza nélkül halgattatik-el : régi törvényeink,
 jufsaink, szabadságaink, mellyek nélkül edgy Ország-
 is fenn nem állhat, romlanak, és a' köz nép-is nyo-
 mattatik; egyebet nem tselekedhetünk, mi ezek el-
 len edgyezett szível és szájjal protestálunk, és ellent
 állunk. s t. Látván a' Fő-Kormányozó szék, hogy
 már ez nem tréfa, magától olly választ adott, hogy
 a' míg a' F. Császár maga a' dologba tekinthetne,
 mindenek a' régi lábön maradjanak, és légyenek tse-
 dekségben. Ennek-is mind csak az az oka, hogy
 már a' török-háborút, és a' Monárkhának abban va-
 ló részvesülését el-hítették némeltyek itt-is magokkal;
 mert különben a' füleket se mozdítanák. — Béts-
 ben a' Bolondok' házában tartatik edgy Erdélyi Sze-
 beni meg-háborodott tehetségű szegény legény, ki
 el-menetele előtt a' Monárkhának edgy tzedulát ír
 ő Felségéhez, mellyben azt projektálja, hogy Her-
 tzeg Kaunitz Urat a' Status Kancelláriuságból, G.
 Hadik Úr ő Excellentiáját a' Hadi Présfességből te-
 gye-le; mert ő mind a' két hívatalt oltsoért fel-vál-
 lalja; és így ő Felsége minden esztendőben fokot
 fog-nyerni ez-által. — Gróf Teleki Sándor Ur ő
 Nagyságáról, ki már az ő szabadságáért híven mun-
 kálódott kedves Grófnéjával edgyütt Bétsben egélsé-
 ges és fris állapotban vagyon; valamint a' Német
 írók, úgy mi, kétfzer hibáztuk-el a' tudósítást. Az
 említett Grófnak hítes Grófnéja harmadik hítese, a'
 két első meg-hóltanak vala: — Báró Vefelényi Mik-
 lós Úrról-is igen jó reménységet hallánk a' napok-
 ban, ki nagyon meg-fog-szomorodni, midőn meg-
 halja, hogy távól léte alatt minden kedves magzattyai
 meg-haláloztak.